

108-1009

•• แสบไชย เก้ากิโล ••

ควายปลักอุทัย สัตว์เศรษฐกิจเมืองพระชนกจักรี

ในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 38 ของสมาชิกรัฐสภาเกษตรกรรมใน
อนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม
บรมราชกุมารี (อกท.) ซึ่งจัดขึ้นระหว่าง 2-5 กุมภาพันธ์ ที่วิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีอุทัยธานี นอกจากจะเป็นการประชุมของนักเรียนนักศึกษาเกษตรจาก
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี (วษท.) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษาทั่วประเทศแล้ว ยังมีการแสดงผลงานของนักเรียนนักศึกษาและภาค
ธุรกิจเอกชนเข้าร่วมด้วย

หนึ่งในความสนใจครั้งนี้คือ **ควายปลักอุทัยธานี** ซึ่งเป็นควายถิ่นของเมือง

อุทัยและปัจจุบันกำลังเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่เกษตรกรเมืองอุทัยนิยมเลี้ยง

ผมหาโอกาสสอบถามข้อมูลเรื่องควายปลักอุทัย โชคดีที่ได้คุยกับ **คุณ
สะอาด ชาญกิจกรรณ์** ปศุสัตว์อำเภอเมืองอุทัยธานี ผู้ได้รับการยกย่องเป็น
ข้าราชการดีเด่นประจำปี 2557

คุณสะอาดเล่าให้ฟังว่า ควายปลักอุทัยนั้นเป็นควายพื้นเมืองตัวใหญ่
สันนิษฐานว่าเกิดจากการผสมข้ามสายระหว่างควายบ้านกับควายป่า ทำให้ได้
ตัวโตใหญ่กว่าควายบ้านทั่วไปมาก เหตุที่สันนิษฐานกันเช่นนี้เพราะเดิมทีพื้นที่
จังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบผืนกว้างติดต่อครอบคลุมพื้นที่จังหวัด
กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครสวรรค์ และตาก นอกจากจะมีควายป่ามากแล้วยัง
กระตือรือร้นหลายฝูงตระเวนหากิน ทำให้โอกาสที่จะเกิดการผสมข้ามสายเลือก
มีมาก ซึ่งลักษณะในตัวของควายปลักอุทัยก็คล้ายทั้งควายป่าและกระทิง

คุณสะอาดบอกว่า ในอดีตชาวนาเมืองอุทัยไม่นิยมเลี้ยงควายปลักอุทัย
เนื่องจากควายปลักอุทัยตัวใหญ่ ติดนิสัยขี้เล่น มักดื้อ ด้วยความที่เป็นควายใหญ่
แรงมาก ทำให้ยากต่อการบังคับให้ทำงาน ควายปลักอุทัยในอดีตจึงมักเลี้ยงไว้เพื่อ
กินเนื้อ แต่มาถึงปัจจุบันการทำนาไม่ใช้ควาย ควายตัวใหญ่กลับมาเป็นที่ต้องการใน
ฐานะเลี้ยงเพื่อการบริโภค ทุกวันนี้มีการขยายพันธุ์ควายปลักอุทัยกันมากขึ้น

ถ้าหับราคาของควายปลักอุทัยนั้น คุณอุทัยบอกว่าขั้นต่ำ ถ้าหากซื้อ
แม่ที่ติดลูกแล้วจะเริ่มที่ตัวละ 50,000 บาท แต่ถ้าหากเป็นควายพันธุ์สุยายเลือกดี

ราคาก็จะอยู่กับที่ความพอใจ อย่างตัวที่ผมถ่ายรูปคู่กับคุณสะอาดมานี้ มีลูกเพิ่งคลอด มีคนเสนอราคาให้แล้ว 1 ล้านบาท แต่เจ้าของไม่ขาย สุดท้ายคนซื้อก็เลยขอซื้อแต่เฉพาะลูกตัวเล็ก ตกลงราคากันที่ 3 แสนบาท โดยมีข้อแม้ว่าจะมารับควายหลังหย่านมหรือ 8 เดือนแล้ว

ผมคุยกับคุณสะอาดถึงเรื่องการเลี้ยงเชิงพาณิชย์ว่าจะคุ้มกันหรือไม่ คุณสะอาดยืนยันว่าเลี้ยงควายปลอดภัยไม่ว่าจะแบบไหน คุ้มค่ากับการเลี้ยงเพราะตลาดมีความต้องการสูง ราคาขายเป็นกิโลกรัมละ 100-120 บาท น้ำหนักเฉลี่ยขั้นต่ำตัวละ 600-700 กิโลกรัม แต่ถ้าหากดูแลดีอาหารสมบูรณ์ น้ำหนักจะสูงถึง 1,600 กิโลกรัมหรือเกินกว่านั้น เพียงแต่หากจะทำเป็นฟาร์มต้องใช้ต้นทุนสูง

แต่ถ้าหากทุนน้อยแต่อยากจะทำ คุณสะอาด บอกว่าก็สามารถทำได้ เพราะจากข้อมูลที่ผ่านมา เลี้ยงควาย 2 แม่ รายได้ต่อปีดีกว่าทำนา 20 ไร่ ปีละ 3 ครั้งอีก วิธีเริ่มต้นก็ไม่ยาก ให้หาซื้อควายที่มีลูก (ตัวเมีย) ติดมา พ่อพันธุ์ไม่ต้องห่วง ทางกรมปศุสัตว์มีบริการผสมเทียมให้ ถ้าหากต้องการได้เงินเร็วก็ขายลูกไป แต่ถ้าหากอยากจะทำฟาร์มก็เลี้ยงลูกไว้ ปีครั้งจะมีแม่พันธุ์ 4 แม่ เพราะอายุแค่ 18 เดือนก็ผสมพันธุ์ได้แล้ว ได้ตัวเมียก็เก็บไว้ ส่วนตัวผู้ก็ขายเอาเงินไปซื้อแม่ลูกติดมา ทำแบบนี้ซัก 3 ปีก็จะมีแม่พันธุ์ 8-10 ตัว

ฟังดูก็ไม่ยากเย็นอะไร เพียงแต่ต้องอดทนรอกันหน่อย แล้วก็ต้องมีทุนหนาซักนิดเพราะอย่างน้อยก็ต้องเริ่มต้นกันที่หลักแสนกว่าขึ้นไป

แต่ถ้าหากอยากจะทำอดทนกันนานกว่านั้น คุณสะอาดแนะนำให้เลือกหาควายบ้านตัวเมียที่โตเต็มวัยแล้วไปติดต่อกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเพื่อขอผสมเทียมเชื้อควายปลอดภัย ซึ่งเท่ากับร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาพันธุ์กระบือไทยที่กรมปศุสัตว์กำลังเร่งดำเนินการ

เก็บมาแล้วเผื่อว่าจะมีใครสนใจไปเลี้ยงควายกันบ้าง เพราะภูมิภาคอาเซียนนั้นเป็นแหล่งสำคัญที่มีการเลี้ยงควายกันมาก ทั้งเลี้ยงเพื่อใช้งานและเพื่อการบริโภค หากเราสามารถพัฒนาควายไทยให้สูงขึ้น โอกาสที่จะทำตลาดข้ามชาติก็มีสูง

